మానసంలో మాట

"వెరీగుడ్ ! ఏదీ—ఇప్పుడు వెయ్యి నీ ముక్క" తన వేళ్ళమధ్య అందంగా విసనకర్రలా అమర్చుకున్న పేకముక్కల్ని సగర్వంగా చూస్తూ అంది అరవింద.

"ఆఁ, మరే !" ముడుచుకున్న మొహంతో ముక్క వేయబోయిన రాధ హాల్లో శేఖర్ గొంతు వినిపించటంతో చటుక్కున ఆగిపోయి వదినగారి ముఖంలోకి అనుమానంగా చూసింది.

"మీ అన్నయ్యలా వుంది. అప్పుడే వచ్చేశారివాళ. ఆఁ కానీ—వెయ్యి ! ఆట మంచి పట్టువుంది. ఆలస్యం చెయ్యకు—" అంది అరవింద.

"బాబోయ్! అన్నయ్యా. ఇంకేమయినా వుందా ? పేక చూశాడంటే చంపుతాడు" తన చేతిలో ముక్కల్ని గబగబా బల్లమీద వాటిలో కలిపేసింది రాధ.

"ఆగాగు. ఏమిటది? ఆయనొస్తేం నిన్నేం చేస్తారూ ?

చాల్లే, ఓడిపోతానని భయమని చెప్పరాదూ ?" రాధ కలిపేసిన ముక్కలవంక కోపంగా చూస్తూ అంది అరవింద.

"పోనీ అలాగే అనుకో. రేపో, యెల్లుండో అన్నయ్య ఊరు వెడ్తున్నాడు అన్నావుగా. అప్పుడు చూసుకుందాం బలాబలాలు. అదుగో అన్నయ్య ఇటే వస్తున్నాడులా వుంది. యేవి, నీ చేతిలోవి కూడా యిలా తే" రాధ అరవింద వైపు వంగి లాక్కోబోతూండగా శేఖర్ లోపలకు వచ్చాడు. "యేమిటి? వదినా మరదళ్ళ సరాగాలా?" వాళ్ళవైపు పరీక్షగా చూడకుండానే శేఖర్ కోటు విప్పుకుంటూ స్టాండ్ వైపు వెళ్ళిపోయాడు.

"చూడు వదినా" తెచ్చిపెట్టుకున్న నవ్వుతో—అన్నగారితో అని, ఓసారి అరవింద చేతిలోవున్న పేకవంక భయముగా చూసి అక్కడ్నుంచి వెళ్ళిపోయింది రాధ. మంచిఆట మధ్యలో ఆగిపోయినందుకు కోపగించుకున్న అరవింద మాట్లాడకుండా యెటూ చూడకుండా చేతిలో పేకముక్కల్ని బల్లమీద మేడగా పేర్చసాగింది.

"చాకలి బట్టలు తెచ్చాడా ? రేపు సాయంత్రంగాదు తెల్లవారుఝామునే వెళ్ళిపోవాలి. బట్టలు లేకపోతే శంభుని కబురుపంపి, తెప్పించు—అబ్బ. పదిరోజులు యెలాగో ?" కుర్చీలో కూర్చుని బూటు విప్పుకుంటూ అన్నాడు శేఖర్ తన వైపు వీపుపెట్టి కూర్చున్న అరవింద ఏం చేస్తుందో చూడ లేదు.

"ఇదివరకు పదిరోజులు కాదు, పదినెలలు పోయినా బాధనిపించేది కాదు. యిప్పుడు ఆఫీసులో పది నిమిషాలు

ఆలస్యమైతే యెప్పుడు తెంచుకుని పారిపోదామా అనిపిస్తోంది. ఏం చేస్తున్నారండీ అక్కడ? మాటకూడా మాట్లాడకుండా ఊహాలోకంలో విహరిస్తున్నారా? విప్పిన బూటు కాలితో పక్కకు నెట్టి పాంట్ జేబులో చెయ్యి పెట్టుకుని అరవిందకి దగ్గరగా అన్నాడు శేఖర్.

“నీకు తెలియదు బాబూ. అన్నయ్య చూస్తే చంపుతాడు-” రాధ కంఠం గింగురుమంటోంది అరవింద చెవుల్లో. ఇందులో చంపేటందుకి ఏముంది. కాలక్షేపానికి ఆడుకునే ఆటకి. పెళ్ళిలో కూడా అంతే. పెళ్ళికొడుకు అందరితోపాటు సరదాకి కూడా సిగరెట్ కాల్చలేదు. “ఏమిటే అరవిందా. మీ ఆయన పుట్టింది ఈ కాలంలో అయినా, జీవిస్తోంది పురాణ యుగంలోలా వుంది” మైత్రేయి తన భుజంమీద గిల్లుతూ, హేళనగా నవ్వుతూ అన్నమాటలు జ్ఞాపకం వచ్చాయి అరవిందకి.

“యేమిటీ యేం చేస్తున్నావు ?” తనకు ఒక అడుగు దూరంలో నిలబడ్డ శేఖరం గొంతు వినిపించినా, అరవింద వెనక్కు జరగలేదు. తన భుజాలమీద చేతులాన్చి, లేక ఒక భుజంమీద చేయివేసి మరోచేత్తో తన గడ్డం పట్టుకుని తన వైపుకు యెత్తుతానేమో అనిపిస్తున్న అరవింద మనసు శేఖర్ హఠాత్తుగా, దూరంగా వెళ్ళిపోవటంలో చివుక్కుమంది. తల తిప్పి భుజంమీదుగా ఓరగా భర్తవైపు చూసింది. శేఖర్ యెంతదూరమో వెళ్ళలేదు. కిటికీ దగ్గరగా నిలబడ్డాడు. “నిన్నా దరిద్రపు పేక ముట్టుకోవద్దని యెన్నిసార్లు చెప్పాలి” కిటికీ రెక్కమీద చెయ్యివేసి అరవిందవైపు చూస్తూ అన్నాడు.

శేఖర్. అంతలో అంత సీరియస్‌గా మారిపోవాల్సిన ప్రమాదం యేం వచ్చిందో అరవిందకు అర్థంగాలేదు. యేవి యిష్టమో, యేవి అయిష్టమో ఒకసారి తెలుసుకుని వుంటే మంచిది— యేదో అనబోయిన అరవింద శేఖర్ మాట్లాడడంతో ఆగిపోయింది. "మొన్నొకసారి నువ్వా లతతో కూర్చుని ఆడుతుంటే వద్దని చెప్పాను. వద్దన్న పనులు చేసితీరాలని నీ కేమైనా నియమాలున్నాయా?" అదేమిటి— క్షణం క్రితం మాట్లాడిన మానిషేనా? యేమిటా కంఠం. చిన్న పిల్లల్ని దండిస్తున్నట్లుగా-అరవిందకు కోపం వచ్చింది. "అందులో తప్పేముంది? అయినా—" మనసులో వున్న దంతా చెప్పాలని ఉపక్రమిస్తున్న అరవింద "చాల్లే! వెళ్ళి కాఫీ తీసుకురా—మళ్ళీ నేను వెళ్ళాలి—"కసిరినట్లుగా అని శేఖర్ షర్టు విప్పుకుంటూ డ్రస్సింగ్ టేబిల్ దగ్గరకు వెళ్ళ డంతో చేసేదిలేక చేతిలోని పేకని బల్లమీద పడేసి వంట యింటి వైపు వెళ్ళిపోయింది.

పెళ్ళయిన యీ ఆర్నెల్లనుంచీ శేఖర్ని పరిశీలిస్తూనే వుంది. కొన్ని కొన్ని సమయాల్లో అతనెంత విశాలహృద యుడో కొన్ని కొన్నింటిలో అంత సంకుచితత్వంగల మని షిలా వున్నాడు. మొన్నటికి మొన్న అంతే— తనింట్లో లేదుగదాని యేమీ తోచక అలా సుశీలతోపాటు క్లబ్బుకు వెడ్తే ఆరోజంతా చిరాకుపడ్డాడు. చిరాకుపడటమేమిటి శుభ్రంగా చెప్తే-సుశీలతో తను స్నేహం చేయుటం ఇష్టం లేదట-మరెలా కాలం గడిపేది? ఏదో సామెత చెప్పినట్లు—

ఇదేం ఖర్మం! శేఖర్‌తో తన పెళ్ళి స్థిరపడ్తోందని తెలిసిన
రోజున తనెంత సంతోషపడింది! చదువుకున్నవాడేగాక
సంస్కారం గలవాడు; హైదరాబాద్‌లో నుంచి వుద్యో
గంలో వున్నాడు. అదృష్టం ఇంత ఇదిగా తన్ను వరిస్తోందే
మిటి అని తను ఆశ్చర్యలేదూ! పోనీ తన కిష్టంలేక
పోవచ్చు- యితర్లు ఆడుకుంటే యేమైందీ? డబ్బుపెట్టి
ఆడటంలేదుగా. దుర్వ్యసనం అనుకునేందుకు- అయినా
అసలు అడిగి చూడాలి. కాఫి కప్పుతో తిరిగివస్తున్న అర
వింద గదిలో తను అంతకుముందు కూర్చున్న టేబిల్
దగ్గర నిలబడి శేఖరం చేస్తున్న పనిని జూచి కొయ్యబారి
పోయింది. మరుక్షణంలో మొహం కందగడ్డలా తయా
రైంది. ఒక్క గంతులో టేబిల్ దగ్గరకు వచ్చి కాఫి కప్పు
పెట్టేసి శేఖరం చేతిలో ముక్కలవుతున్న పేకను లాక్కో
బోయింది.

"ఇంకోసారి ఇది నీచేతుల్లో కనిపించిందంటే బాగుం
డదు. నేను కాదన్నపని ఈ యింట్లో ఇంత వరకు జరగలేదు
ఇహా జరగదుకూడ! తెలుసా?" తనని అడ్డుకోబోయిన
భార్యని తోసేస్తూ చించేసిన ముక్కల్ని దోసిట్లోకి తీసుకుని
కిటికీ దగ్గరకు వెళ్ళి బైటకు పారబోస్తూ అన్నాడు. అతని
కంఠంలో ఆప్యాయతగాని, ఆదరణగాని ఏమాత్రం లేవు.

"అవేంచేశాయి. మిమ్మల్ని? వాటిని చించారుగానీ,
నా మనసులో వున్న కోరిక నెలా చించుతారు?" రోషంగా
అంది అరవింద.

"నోర్ముయ్! నువ్వు చదువుకున్న దానివని తెలుసులే! మాటిమాటికీ గుర్తు చేయక్కర్లేదు. ఇప్పుడే చెప్తున్నాను. యింకోసారి అది నా కంటికి కనిపిస్తే, చాలా దూరం పోతుంది. నా సంగతి నీకు తెలియదు. ఛీ, పాడు గొడవ! యింటికి రాగానే ఓ మాటా లేదు, మంచీ లేదు——వుండేది పది నిమిషాలు-" కోపంతో విసుగ్గా అక్కడ్నుంచి వెళ్ళిపోయాడు శేఖరం. ఎందుకింత విసుగు! ఇప్పు డేవ రేమన్నారనీ? పైగా పేకచింపేసి——ఇంకా నోరుముయ్యాలట నోర్ముయ్యటం! ఇరవై రెండేళ్ళలో యెవరిచేతా అన్పించుకోలేదామాట-అరవింద కళ్ళల్లో నీళ్ళుతిరిగాయి.నిజంగా చూస్తే అసలు తనెందుకు ముయ్యాలి? పేకాట తనకిష్టం. ఖాళీగా వున్నప్పుడు అది ముందేసుకు కూర్చోవటం తన హాబీ. తనకిష్టంలేదని, అన్నీ మానెయ్యాలని యెక్కడుంది? యెంత స్వార్థం! ఇదేగాబోలు, వీళ్ళ చదువు సంస్కారం! ఏమిటీ విదిలించుకోవట! తనేమన్నా అతని జీవితానికి పనిచేస్తున్న నౌకరా? రోషంతో మరోసారి మొహం ఎర్రబడింది అరవిందకి.

పేకాటంటే తనకెందుకింత అసహ్యమో, చూపు మాత్రంతోనే తన మనస్సంతా ఎలా చికాకుతో వ్యథతో గిలగిలలాడుతూందో భార్యకు తర్వాత వివరంగా చెప్పాలనుకున్నాడు శేఖర్. వెంట తీసుకువెళ్ళవలసిన కాగితాలు నాలుగూ గబగబా చూసేసి——పడుకుందుకు గదిలోకి వచ్చేశాడు. ఈరోజు రాత్రి భోజనాలదగ్గరకూడా అరవింద కన్పించలేదు. రాధ ఒకత్తే తనతో కూర్చుంది. అరవింద

ఏది అని తను అడగలేదు, కారణం తెలుసుగాబట్టి. రాధే అంది 'వదిన స్నానం చేస్తుందని, ఆలస్యం అవుతుందిగాబట్టి మనం తినేద్దా మని - సరేనని తనూ కానిచ్చేశాడు. అర విందకు కోపం వచ్చివుంటుంది. తనకు తెలుసు-రోజూలా తన కళ్ళల్లోకి చూసి ఇవ్వాళ నవ్వదు. అసలు తను వచ్చినట్లే చూడదు. గమనించనట్లు ఏ కిటికీదగ్గరో నిలబడి వీపు తన వైపుపెట్టి యెటో చూస్తున్నట్టు నిలబడ్తుంది. కొంచెంసేపు క్షమార్పణ చెప్పుకోవాలి. తనని పెళ్ళిచేసికోవాలని తనెంత తాపత్రయ పడ్డాడో వర్ణించి, నవ్వించి కరిగించాలి. మేడ మెట్లు యెక్కుతున్న శేఖరం నవ్వుకున్నాడు. కోపం వచ్చి నప్పుడు పెదవులు బిగబట్టి యెటో చూస్తున్నట్టున్న అర విందం చాలా బాగుంటుంది—మొదలు ఎలా చెప్పాలో— అసలు తన ఉద్దేశ్యం యేమిటో అన్నీ మరోసారి గుర్తుకు తెచ్చుకుంటూ గదిలోపల అడుగు పెట్టిన శేఖరం క్షణంసేపు నిలబడిపోయాడు. గదిలో యెక్కడసామాను అక్కడుంది. కానీ రాధలేదు. శేఖరం చేతికున్న వాచీ చూసుకున్నాడు. టైమ్ 10-30 దాటుతోంది. అరవింద యింకా యెందుకు రాలేదు. కోపం చాలా బాగానే వచ్చినట్టుంది రాధ దగ్గర యిందాక మాటలు విన్పించాయి. అక్కడే కూర్చుని వుంటుంది. ఛ, ఛ ! యేం మనిషి ? మళ్ళీ తను తెల్లవారు ఝామున లేచి వెళ్ళిపోవాలి. కిటికీ దగ్గరగా వున్న వాలు కుర్చీలో పడుకుంటూ అనుకున్నాడు. అయినా తను యేమన్నాడనీ—అప్పుడే ఆఫీసునుంచి రావడం—విసుగు, చిరాకులో వున్నాడనీ కాస్త ఆమాత్రంకూడా అర్థంచేసుకో

లేదా! యీమాత్రం దానికే? పోనీ రాకపోతే—తనసలు పిలవనే పిలవడు. తెలుస్తోంది బాగా—రాకపోతే రాక పోయింది రాధే అనుకుంటోంది. నాలుగురోజులుండి వెళ్ళే పిల్ల. "అన్నయ్యా!, వదినకి అంతగా పడదే అమ్మా!" అని చిన్నితో చెబుతుందిగాబోలు— చెప్పనీ! రాధ మాట అలా వుంచి నోళ్ళు యేమనుకుంటారు? బట్టలింతకీ సర్దాలో లేనో, ఛ- తనెన్ని చెప్పాలనుకున్నాడు ఈ రోజు? అంతా పాడు చేసింది ఒకవేళ రాకపోతే తను అసలే పిలవగూడదు. పిలిస్తే మరీ అలుసు- తనకోసం పిల్చానని అనుకుంటుంది. కాళ్ళమీద చేతులుంచుకుంటూ అనుకున్నాడు శేఖర్. కిటికీ లోంచి వచ్చే సన్నటి పిల్లగాలి అలిసిన శరీరాన్ని మృదువుగా హాయిగా, తాకసాగింది. కళ్ళుమూసుకుని ఆలోచన్లో పడ్డాడు శేఖరం.

"అబ్బ! ఇంక నిద్రవస్తోంది బాబూ!" పదకొండు గంటలు చూపిస్తున్న గడియారంవంక చూస్తూ ఆవలిస్తూ అంది రాధ. అరవింద ఇంకా తనదగ్గర కూర్చుని పుస్తకాలు తిరగవెయ్యటం రాధా వాతావరణాన్ని అర్థం చేసుకోవడానికి తోడ్పడింది. తను నిద్రపోతేగానీ బహుశా వెళ్ళదేమో అనుకున్న రాధ మంచంమీద ఒళ్లు సాగేసుకుంటూ 'అన్నయ్య మళ్ళీ యెప్పుడు వస్తాడో - మళ్ళీ సెలవు వెళ్ళిపోవాలి బాబూ! అమ్మదగ్గరనుంచి ఉత్తరం రావాలి. మళ్ళీ కాలేజీ తెరుస్తారు ఏం చదువులో! పాడు?" వత్తిగిలి నిద్ర కుపక్రమిస్తూ అంది ఊ, ఆ:. అనని అరవింద తదేకంగా పుస్తకంలోకి చూస్తోంది. వారపత్రిక—యేదో కథకి వేసిన

బొమ్మ చాలా బాగుంది. అందంగా వున్న ఆ అమ్మాయి నిలువుటద్దంముందు నిలబడి చేత్తో బొట్టు తీలుకుని పెట్టుకో బోతూ ఆగిపోయినట్లుగా వుండి కుడి భుజంమీద నుంచి చక్కటి చిరునవ్వుతో దూరంగా పడకకుర్చీలో కూర్చున్న యువకుడివంక చూస్తోంది. బహుశా అతను భర్త అయి వుంటాడు, లేకపోతే అమ్మాయి కళ్ళల్లో ఆ భావాలు, ఆ ఆనందం ఉండకపోవచ్చు. కుర్చీలో కూర్చున్న అబ్బాయి మాత్రం అలా ముఖానికి పేపరడ్డం పెట్టుకుని అలాగే కూర్చుండి పోయాడు. చచ్చినా పేపరు తియ్యటంలేదు. హఠాత్తుగా చూచినప్పుడు, చూసిన రెండు నిమిషాలవరకూ ఆ బొమ్మ చాలా బాగుంది. కానీ అరగంటనుంచీ అదే బొమ్మని చూస్తున్న అరవిందకి మటుకు విసుగొస్తుంది. పుస్తకంలో కల్లా అందమైన బొమ్మ. కాసేపు అతను పేపరు మడిచేసి ఆ అమ్మాయివంక చూసి నవ్వినట్లుగా వూహించుకుంది అరవింద. మరోసారి అతనాతకూ పేపరడ్డు తీయకపోతే ఆ అమ్మాయి చిరునవ్వు మానేసి పెదవులు బిగించి కనుబొమలు ముడిచి కోపంగా జూసినట్లు, గిరుక్కున తిరిగి దగ్గరగా వచ్చి ఆ పేపరు లాగేసినట్లు ఊహించుకుంది, విసుగొస్తోంది. పత్రికని పక్కనపడేస్తూ అనుకుంది అరవింద. 'రాధ నిజంగా నిద్రపోయినట్లేవుంది. గోడవైపుకు తిరిగి పడుకుంది. ఇంకా రెండు సంవత్సరాలుపోతే రాధ యిప్పు డున్న దానికి రెట్టింపు లావు అవచ్చు. రాధ కెలాంటి భర్త వస్తాడో—శేఖరం యింకా కాగితాలు చూసుకుంటున్నాడా లేక వచ్చిపడుకున్నాడా? పడకగదిలో దీపం ఆర్పేసి వుంచారు. మంచంమీద అడ్డంగా పడుకున్న రాధ నిజంగా నిద్రపోతున్నట్టేవుంది.

పిలవగూడదూ! పోనీ పిలవకపోతే - ఏం ఫర్వాలేదు. అహం కారం, అతిశయం తనకేనా. ఏమిటి వుంది! పోనీ నిజంగా తనకి పేకాట యిష్టమే లేదనుకో—అది నెమ్మదిగా చెప్ప గూడదూ! చించిపారేసి-పైగా నోర్మూయ్యాలట! అరవింద బుగ్గలు ఈసారి మరీ భగ్గుమన్నాయి. అసలు తను వెళ్ళనే వెళ్ళదు. పిలవకుండా వెడ్తే యింకా యెంత హేళనకు గురి కావాలి! ఛీ, ఛీ! అంతకంటె నీచం మరొకటి లేదు. నిజంగా తనంటే యిష్టం వుంటే-పిలుస్తారు. తను వెళ్ళదు — వెళ్ళదు పట్టుదల తన కెలాటిదో ఎదుటవాళ్ళది గూడా అలాటిదేనని తను ఋజువు చెయ్యాలి. లైటు తీసేసి రాధ ప్రక్కన పడు కుంటూ అనుకుంది అరవింద.

మూడు గంటలకి అలారం గణ గణ మోగటంతో వాలుకుర్చీలో పడుకొన్న శేఖరం వులిక్కిపడి లేచాడు. క్షణంసేపు అతనలా యెందుకున్నాడో అర్థంగాలేదు. కిటికీ లోంచి యింకా చల్లటిగాలి వస్తూనేవుంది. శేఖరం పక్కకు తిరిగి చూశాడు పక్కఖాళీగానేవుంది. అరవింద వచ్చి వెళ్ళి పోయిన చిహ్నాలుగూడా ఆ పక్కమీద యేం కన్పించలేదు. 'రానేలేదు-ఇప్పుడు వెళ్ళిపోవాలి తను రాధ పక్కన పడు కుని హాయిగా నిద్రపోతూ వుండవచ్చు - యెలాటి మనిషి అనుకోవాలి? శేఖరం లేచి చేతికున్న గడియారాన్ని తీసి టేబిల్‌మీద పెడ్తూ అనుకున్నాడు.

తను వెడ్తానని తెలిసిన శంభు అప్పుడే, యింతకుముందే లేచి అప్పుడే స్నానానికి నీళ్ళు కాచాడు. రామయ్య సామా

నంతా జేబులో సర్దుతున్నాడు. అరవింద లేచిన అలికిడి లేదు రాధ గదిలో దీపం లేదు. 'నౌకర్లు నయం అనుకున్న శేఖర్ శంభుని పిల్చి స్నానానికి నీళ్ళు సిద్ధం చేయమని టూత్ పేస్టు తీసుకుని బాత్ రూమ్‌వైపు వెళ్ళిపోయాడు.

రాత్రంతా నిద్రపట్టని అరవింద—శంభు, రాజయ్య యేదో సరిగ్గా మడత పెట్టటం లేదని వేస్తున్న కేకలకి లేచింది. నిద్ర సరిగ్గా పట్టకపోవటంవల్ల కళ్ళు మండుతున్నాయి. 'తానే అనవసరంగా బాధపడ్తోంది-అతను హాయిగా నిద్రపోయి లేచి మామూలుగా నిశ్చింతగా క్యాంప్‌కు వెళ్ళిపోతున్నాడు అవును మరి! మొదట్నుంచీ అలా నౌకర్లతో అలవాటయి పోయింది. తల్లి చిన్నప్పుడే పోయింది. తండ్రిపోయి కూడా నాలుగైదు సంవత్సరాలయింది. అతని జీవితం అలా నౌకర్లకి బాగా అలవాటయిపోయింది. తనమీద ఆప్యాయత జూపించలేని తను అభిమానపడటం కూడా అనవసరం. తనిప్పుడు లేచి చేసేది కూడా యేం లేదు. అదిగో, శంభు కేక వినిపిస్తోంది—కాఫీ కావాలా పాలు తీసుకురానా అని. తను అదృష్టవంతురాలు అని మురిసిపోవటం యెంత హాస్యాస్పదం! చిరిగిపోయింది. పేకముక్కలుగాదు, నా మనసు' అనుకుంది అరవింద.

"అబ్బ! ఎంత నిశ్చింత—కనీసం యీ గొడవకి—శబ్దానికైనా లేవచ్చుగా-ఇంత మొద్దునిద్ర పోతోందంటే నిజంగా ఆశ్చర్యంగానే వుంది. పోనీ కనీసం కన్పించటానికేమయింది! అయినా తనేం చెయ్యాలి? నయం యింకా అందరిలా అయితే బాగానేవుండేది. అసలు తనేమన్నా

డనీ? ఆ మాత్రం విసుక్కునే అధికారం కూడా లేదన్న మాట-ఈ కాలం ఆడపిల్లల మనస్తత్వాలే అంతేమో! అందరూ కాదంటున్నా, పిన్ని, బాబాయి బొంబాయిలో మరో మంచిసంబంధం చూస్తామని వుత్తరాలమీద వుత్తరాలు రాస్తున్నా విన్పించుకోకుండా తను కావాలని అరవిందని చేసుకున్నాడు. పిన్ని దృష్టిలో గొప్పతనం అంటే నాలుగురకాల డిగ్రీలుండటం, అందమంటే అనేకరకాలుగా అలంకరించుకోవటం. తెలిసి వుండటం—తనకెంత అసహ్యమో! యదాలాపంగా చూసిన అరవింద తన్ని ఆకర్షించటం, అది పెళ్ళిదాకా వెళ్ళటం. అంతా చిత్రంగా అన్పిస్తుంది. కనీసం ఆకృతజ్ఞతయినా లేదు అరవిందకి. ఏమిటో అనుకున్నాడు. 'తను వేటినైతే . అసహ్యించుకుంటాడో అవి అరవిందలోగూడా వున్నాయిలావుంది.పోనీ, అలాగే నిద్రపోనీ- ఈ పదిరోజులూ యింకా నిద్రపోవచ్చు బట్టలేసుకుని ప్రయాణానికి సిద్ధం అయి కాఫీ తాగుతూ అనుకున్నాడు శేఖర్.

'తన్ను కాకపోతే కనీసం రాధనైనా పిలువగూడదూ? ఎంత అహంకారం! తనెంత పొరపాటు అర్ధం చేసుకుంది! అతనికి తనవసరంలేదు. అది యీ ఆర్నెల్లనుంచీ కొంచెం కొంచెం తెలుసుకున్నా, కాదని తన్ని తను కావాలనిమోసం చేసుకుంది. బాగా అయింది.కావాల్సిందే!' చీకటిలో కిటికి దగ్గర నిలబడి ఆకాశంవైపు చూస్తూ అనుకుంది అరవింద.

'ఛ-ఛ చాలా తెలివిగలది- చదువుకున్నది అను

కున్నాను. మరీయింత యిది అనుకోలేదు- టేబుల్ మీదున్న వాచీతీసి చేతికి పెట్టుకుంటూ అనుకున్నాడు శేఖర్.

“శంభూ, నేను వెడ్తున్నాను, యిల్లు జాగ్రత్త!” జీప్‌లో కూర్చుంటూ అన్నాడు శేఖర్. అలవాటుచొప్పున ‘ఇదేంఖర్మ! లక్షణంగా భార్యని పెట్టుకుని’ అతని మనస్సులో యెవరో మూలిగారు.

‘అవును, శంభుకున్న విలువగూడా నీకు లేదు యీ ఇంట్లో. విను, జీబ్ వెళ్ళిపోతోంది’ అరవింద గుండెల్లో యెవరో బలంగా పొటుపొడిచి మరీ చెప్పారు. ఏదో తెలియని బాధతో కిటికీ దగ్గర నిలబడలేని అరవింద యివతలకి వచ్చి కుర్చీలో కూలబడింది. అదే సమయంలో అర్థంకాని బాధతో వెనక్కి జాలగిలబడ్డాడు శేఖర్. జీబ్ డ్రైవ్ చెయ్యటానికి బాగా అలవాటుపడ్డ రాజయ్య చేతులు యాంత్రికంగా నడిపిస్తున్నాయి తూర్పున యెఱ్ఱగా మొహం చేసుకున్న సూర్యుడు ప్రపంచానికి మొహం చూపించనా వద్దా అన్నట్టు అప్పుడప్పుడే పైకి వస్తున్నాడు.

“ఏమండీ వదినగారూ! రాత్రి కోపం యెన్నిగంటల దాకా కావలి కాసింది?” ఎనిమిది గంటలకి నిద్రలేచిన రాధ అరవింద యెప్పుడు లేచిందీ తెలియక ఏ రాత్రివేళో తనపక్కనుంచి వెళ్ళిపోయిం దనుకుంటూ అడిగింది. ఇద్దరిమధ్యా రాజీ కుదరకపోతే శేఖరం క్యాంపుకు యెలా వెడ్తాడు?

ఆరుగంటలకే స్నానం అదీ కానిచ్చుని ఈవిడిలా బుద్ధిమంతురాలిలా పుస్తకం చదువుకుంటూ ఎందుకూర్చుంటుంది?

"ఏమండీ మాట్లాడరా?"

"ఏం మాట్లాడాలి?"

"రాత్రి కోపం యెన్ని గంటల వరకూ కావలా కాసిందీ"

"రాత్రంతా!" చదువుతున్న పుస్తకం పేజీలు తిప్పి యేదో ముఖ్య విషయం చూస్తున్నట్లుగా అంది అరవింద.

"పోనీ యెవరు ముందుకు వచ్చారు రాజీకి? అహాఁ కోపం వద్దులే! శూర్పణఖ యెవరు చెప్పుకున్నారు" సమ వయస్కురాలయిన రాధకి సెలవుల్లో అని వచ్చినా, ఈపది రోజుల్లో బాగా చనువు ఏర్పడిపోయింది. అరవింద కూడా మరో సమయంలో అయితే ఆనందించేది—కానీ రాధ తను మర్చిపోవాలని దృఢ నిశ్చయం చేసుకుని కూర్చున్న బాధని కదుపుతోంది.

"ఎవరికీ యెవరూ చెప్పుకోలేదు. అసలు మాట్లాడు కోనే లేదు. సరేనా" చూస్తున్న పుస్తకాన్ని కుర్చీలో గిరాటుకొట్టి లేచిపోయింది అరవింద.

"నువ్వేలే-అబ్బో! అన్నయ్యకి ఆ మాత్రం సరసం కూడానా?"

నవ్వుకుంటూ బ్రష్ తీసుకుని బాత్ రూమ్ వయిపు వెళ్ళిపోయింది రాధ. గుమ్మందాటి వెళ్ళబోతున్న అర వింద ఆగి కోపంగా వెనక్కు తిరిగి చూడటం రాధ చూడ లేదు.

* * *

మూడురోజులు గడిచిపోయాయి. మనసులో మంటలు మండుతున్నా, రెండురోజు లుండిపోయే రాధముందు బైట పడటం యిష్టంలేనిఅరవింద పైకి నవ్వుతూనే వుండిపోయింది. నాలుగోరోజు సాయంత్రం రాధ తల్లి దగ్గరనుంచి వుత్తరం వచ్చింది. అందులో తను లేవటంలేదని, డాక్టర్సు టైఫాయిడ్ అవుతుందేమో అంటున్నారని, రాధని వెంటనేబయలు దేరి రావలసిందిగా కోరుతూ, ఏమీ అనుకోవద్దని అరవిందకు చెప్పమని, వీలయితే సెలవుపెట్టి పదిరోజులు శేఖర్నీ, అరవిందని వెంటబెట్టుకుని తీసుకురమ్మని కోరుతూ వ్రాసింది. తల్లి కెప్పుడూ ఆరోగ్యం సరిగ్గా లేకపోతే తండ్రిపడే ఖంగారు తెలుసుకున్న రాధ ఆ రాత్రే ప్రయాణం అయింది.

రాధ వెళ్ళిపోయింది. స్టేషన్నుంచి అరవింద వొంటరిగా, బరువుగా తిరిగివచ్చింది. ట్రెయిన్ కదలిపోతూండగా రాధ అరవింద చేతుల్ని తనచేతిలోకి తీసుకుంటూ 'అన్నయ్యా రాగానే తప్పకుండా యిద్దరూ వో పదిరోజులు సెలవుపెట్టి రావాలని, బొంబాయిలో చూడవలసినవిచాలావున్నాయని, తప్పకుండా వచ్చి తీరాలని' ఒట్టువేయించుకుంది. 'ఈ మనిషితో అలాటి సరదాలు కూడానా—తిరిగివస్తూ అనుకుంది అరవింద. భర్త ఆఫీసరు, నెలకి 20 రోజులు క్యాంపుల్లోనే వుంటాడు. ఇష్టమైతే తనుకూడా అతనితో యెక్కడికిబడితే అక్కడికి వెళ్ళవచ్చు అనుకుని మురిసిపోయింది అరవింద. దేశాలు చూడాలంటే తనకెంత ఇష్టం! చేతిలో వుండికూడా అనుభవించలేకపోతోంది. తనకే రెక్కలుంటే ఉదయమే యే

నాగార్జునసాగర్ లాటి డామ్ ప్రాంతాల్లోనే షికారుచేసి, మధ్యాహ్నానికి అరకు లోయల్లో వున్న కరకురాళ్ళ మధ్య విశ్రాంతి తీసుకుని, సాయంత్రానికి అజాంతా, యెల్లోరా చూసుకుని, రాత్రికి వెన్నెల్లో నవ్వుతున్న తాజ్‌మహల్ సౌందర్యాన్ని అనుభవించి, పడుకోవటానికి హిమాలయాలకి ఎగిరిపోదూ! అవునవును-వూహాలోకానికి, యథార్థానికి చాలా తేడా. శేఖర్ యీ క్యాంప్‌లో బెంగళూరుకు గూడా వెళతా డులావుంది. అసలు మొదలు యెక్కడికో వెళ్ళేది, తనకు తెలియనే తెలియదు మెవరన్నా వింటే నమ్మనే నమ్మరు. అతిశయో క్తి అనుకుంటారుగూడా-యిప్పు డింటికెళ్ళి యేం చెయ్యాలి! ఏమీ లేదు. శంభు పెట్టిన అన్నం తిని కళ్ళు మూసుకు పడుకోవటం. అబ్బ—యెంత నిస్సారంగా అని పిస్తోంది జీవితం' తను కోరుకున్న జీవితం ఏమిటి ? యిప్పు డనుభవిస్తోంది ఏమిటి? ఇంత పెద్ద ఆఫీసరు భార్యగా అవుతా నని కల్లోకూడా అనుకోలేదు అవునవును, ఆఫీసరు భార్యగా అన్ని కోర్కెలూ చంపుకుని పంజరంలో పక్షిగా వుండాలని కూడా అనుకోలేదు. శేఖరం బహుశా ఇలాంటివాడని తనే మాత్రం వూహించినా తనీ పెళ్ళికి వచ్చినా ఒప్పుకునేది గాదు. హోదా, డబ్బు, గౌరవం యివి తప్ప అతనికి తెలి సింది యింకోటి లేదేమో ! శేఖరం ఏం చేస్తుంటాడిప్పుడు? ఫారెస్ట్ రెస్ట్ హౌస్‌లో కూర్చుని కాగితాలు చూసు కుంటూనో, లేక ఏ టీక్ ప్లాంటేషన్ అయినా చెక్ చేస్తూనో—'అది కాదు ఇలా, యిక్కడ వుండవలసింది ఈ విధంగా కాదు, ఆ కూలీల వీరలా అజాగ్రత్తగా నిర్లక్ష్యంగా

వుండకూడదని అధికార యుతంగా సలహాలిస్తూనో వుంటాడు. ఫీల్డులో పొడుగాటి అతని విగ్రహం గబగబా అంగలు వేసుకుంటూ చకచకా నడుస్తుంటే పక్కవాళ్ళు నడవలేక పరుగెత్తలేక పడే అవస్థ రాజయ్య వర్ణించి చెపుతూంటే వినాలి ఇహ! ఆ మనిషి. అంతే కాగితాలు, ఇనస్పెక్షన్‌లు, టూర్లు, ఆఫీసు వాటికి మించి మరోపనికి అతని జీవితంలో భాగంలేదు. ఇక్కడికే అవి చాలీ చాలని అద్దెకొంపలో వున్న యిరుక్కుయిరుక్కుని వున్నట్లు వుంటాయి. ఎప్పుడూ పుస్తకం చదువుతూనో లేక కాగితాలు చూసుకుంటూనో తప్ప శేఖర్ తనకి వట్టిగా యెప్పుడూ కన్పించలేదు. పెళ్లయిన అర్నెల్లకి ఆఫీసర్ని పెళ్ళాడటంలోగల బుద్ధి తక్కువతనం గుర్తించిన అరవింద లెంపలు వేసుకుంది. దీనికోసమేనా ఆడవాళ్ళందరూ కావాలని గోలపెట్టేది! తనిక్కడ యిలా క్షణం తోచకుండా సతమతమౌతోంది. అక్కడ శేఖరం—అతనికేం, నిర్విచారం. కనీసం చెప్పకుండా వచ్చేశానన్న బాధకూడా వుండివుండదు. యెంత నిర్లక్ష్యం! అరవిందకి ఒళ్ళంతా ముళ్ళుగుచ్చుకున్నట్లనిపించింది. ఇంకా వారంరోజులూ యెలా భరించడం యిలా? పోనీ తను యీ వారం రోజులూ బెజవాడ వెళ్తే? అమ్మో! యింకేమేయినా ఉందా? ఒకసారి వద్దన్న పేకని ముట్టుకుంటే మండిపడ్డ మనిషి! అయితే—తనకేమిటి భయం? కనీసం ఊరు వెళ్తున్నానని కూడా చెప్పలేని పెద్దమనిషి — అసలేం చేస్తాడో చూస్తేసరి! ఒకవేళ ఏదయినా అసభ్యంగా ప్రవర్తిస్తే తను తండ్రితో అంతా చెప్పేసి నే నీ కాపురం చేయలేనని ఖచ్చితంగా చెప్పేస్తేసరి — అవును మరి! యిలా

క్షణం తోచకుండా బాధపడేకంటే అదే మంచిది, ముందు తను క్యాంప్ వెళ్ళిపోయారని నేనిటువచ్చానని చెప్తే పోతుంది. ఆ తర్వాత చూడవచ్చు.

ఇంత పెద్ద యింటో ఒక్కత్తి! ఉదయం ఆరుగంటల బస్సుకి వెళ్ళిపోవటానికి నిశ్చయం చేసుకున్న అరవింద లేచి బట్టలు సర్దుకోవటానికి తనగదిలోకి వెళ్ళిపోయింది.

శేఖర్ తన్ని నిర్లక్ష్యం చేస్తున్నాడని బాధపడి అరవింద తండ్రి దగ్గరకు వెళ్ళిపోవటానికి నిశ్చయించుకున్న సమయానికే, శేఖర్ ఒంట్లో ఏం బాగాలేదని క్యాంప్‌ని కేన్సిల్ చేసుకుని వెనక్కి బైలుదేరాడు. రాజయ్య అన్నీ పాక్ చేసి తిరుగు ప్రయాణానికి సిద్ధం చేస్తున్నాడు. గెస్ట్‌హౌస్ కిటికీ దగ్గర నిలబడ్డ శేఖరం దూరంగా కన్పిస్తున్న కొండలకేసి చూస్తున్నాడు. క్యాంప్‌కి వచ్చాడన్న మాటే కాని, మనసు మనసులో లేదు. 'అరవింద ఏం చేస్తూ వుంటుంది, ఈపాటికి? రాధతో కాలక్షేపానికి ఏదో కబుర్లు చెప్తూనో, లేక బజారు నుంచి పళ్ళ పేక తెప్పించి ఆడుకుంటూనో వుంటుంది. తను వెళ్ళేసరికి హాల్లో నిశ్చింతంగా పేకఆడుకుంటూ, నవ్వుకుంటూ వాళ్ళిద్దరూ సంతోషంగా వుండిఉండచ్చు. తనకు తెలుసు తను వెళ్ళగానే అరవింద మొహం మ్రబడిపోతుంది. రాధ ఆట ఆపేసి ఏదో పని వున్నట్లు అక్కడ్నుంచి వెళ్ళిపోతుంది. చేసినపని తప్పన్న సంగతి తెలుసుకున్న అరవింద తలెత్త కుండా అలాగే కూర్చుండిపోతుంది. తను కోపడ్డాడని-విసుక్కుంటాడని ఊహించుకుంటున్న అరవిందకి ఆశ్చర్యం

కలిగేటట్టు తను దగ్గరగా వెళ్ళి భుజాలమీద చేతులు వేసి ఆప్యాయంగా తనవైపుకు తిప్పుకుని ఎన్నో విషయాలు విపరంగా, మృదువుగా చెప్తాడు. ముఖ్యంగా పేకాటగురించి. దానిమూలంగా తన తండ్రి, తల్లి ఎంత బాధపడ్డారో అరవిందకు తను చెప్పాలి. నిత్యం పేకాటలో మునిగిపోయి సిగరెట్టు కాల్చుకుంటూ, తాగుతూ స్నేహితుల దగ్గరే కాలం వెళ్ళబుచ్చేనాన్న తల్లిని ఎంత క్షోభపెట్టాడో అరవిందకెలా తెలుస్తుంది ? చివరికి ఆ క్షోభని, ఆ బాధని భరించలేక అన్నం. నీళ్ళు మానేసి దిగులుతో కృశించిపోయి తనని తను క్రమంగా చంపివేసుకున్న తల్లి సంగతి గుర్తుకు వచ్చేసరికి శేఖర్ కళ్లు నీళ్ళతో నిండాయి. నాన్నకూడా మొదట్లో సరదాగా ఆడేవాడు. అప్పుడప్పుడు రాత్రిపూట అమ్మకూడా ఆడేది. కానీ కాలక్షేపానికి అలవాటు చేసుకున్న ఆట వ్యసనంక్రింద మారి చివరికి అమ్మన్ని బలిగొంది. అరవింద అంతదూరం వెడ్తుందని గాదు తన ఉద్దేశ్యం, ఆ పాడు పేకని చూస్తే అదంతా తనకు జ్ఞాపకం వస్తుంది. మనస్సంతా యేదో దిగులుగా, వ్యథగా అనిపిస్తుంది. ఇదంతా తను అరవిందకు ఆరోజు రాత్రే చెప్పాలనుకున్నాడు. కాని అరవింద రాలేదు. పోనీ తనే ముందు పిల్చినా బాగుండేది. అలవాటులేని పని చేయటానికి ఆత్మాభిమానం అడ్డంవచ్చింది. పేక ముట్టుకోవద్దంటే అరవింద యేమనుకుంటుందో! - భార్యాభర్తల మధ్య మనస్పర్థలు ఎలాటి వాతావరణాన్ని సృష్టిస్తాయో తనకు తెలుసు. చిన్నవాడయినా అమ్మా, నాన్న మధ్య అనవసరంగా తప్పుకున్న ఆఘాతలని అర్థం చేసుకోగలిగాడు.

అరవిందను తను కావాలని యేరి కోరి చేసుకున్నాడు. కావాలంటే అరవిందకోసం ఆత్మాభిమానంగాదు యేదయినా వదులుకుంటాడు. తనది తప్పే— ఆరోజు రాత్రి పిలిస్తే బాగుండేది. తనకిప్పుడింత బాధగాకూడా వుండేదిగాదు ఇంత వరకూ క్యాంపుకు వస్తే యినస్పెక్షన్‌లో యెంత గట్టిగా వుండేవాడు! ఈసా రెందుకో యిందాక మొక్కల్ని చెక్ చేస్తూంటే యెందుకో తల పైకెత్తి ఆకాశంలోకి చూశాడు. అక్కడ తారట్లాడుతున్న తెల్లమబ్బులు అరవిందని జ్ఞాపకం తెచ్చాయి. దూరంగా కొండలు, చుట్టూ అడవి కుడివైపు కొండమీదుగా వున్న డాక్ బంగాళా—ఆ బంగాళా పిట్టగోడ దగ్గరగా అరవిందని నిలబెట్టి జుట్టంతా విరబోసి భుజాల మీదుగా వదిలి యెటో చూస్తున్న భంగిమలో ఫోటోతీస్తే ఎంతబాగుంటుంది. విరబోసుకున్న ప్రకృతికన్యతో ఆడుకోవటానికి వచ్చిన అందాల రాకుమారిలా వుంటుంది కాబోలు.

"సార్! ఇటు, ఇంక అటేమీ లేదుగా" చిక్కపడి వున్న ముళ్ళ మొక్కలవైపు పరధ్యానంగా వెళ్ళబోతున్న తనని పక్కనున్న రేంజి ఆఫీసర్ ఈ లోకంలోకి తెచ్చాడు. వులిక్కిపడి తన చుట్టూ చూశాడు. ఫీల్డ్‌లో సగభాగం దాటి యివతలకు వచ్చేశారు. తనివన్నీ చూస్తున్నాడనుకుంటున్నారు వాళ్ళు—శేఖరం మొహం అనుకోకుండా యెర్రబడింది. చాలని చెప్పి బంగాళాకి తిరిగి వచ్చేశాడు. రాజయ్య అన్నీ సిద్ధం చేశాడు. 'మరోసారి అరవిందని తీసుకుని తప్పకుండా ఇక్కడకు రావాలి. కొండలు గుట్టలంటే తనకి

చాలా ఇష్టమని యెన్నోసార్లంది' దూరంగా కొండలమీద నుంచి అస్తమిస్తున్న సూర్యుణ్ని చూస్తూ అనుకున్నాడు శేఖర్. జీపు యింటిముఖం పట్టింది. సౌందర్యాన్ని నింపుకున్న అడవి వీడ్కోలు ఇచ్చింది. బారులుతీర్చి నిలబడ్డ పెద్ద వృక్షాలు చిరునవ్వుతో పక్కకు తప్పుకుంటున్నాయి. పూసిన యెర్రతంగేడు చెట్టుమీద కూర్చున్నపిట్ట ఏదో అర్థం కాని భాషలో తనలో తను మాట్లాడుకుంటోంది. అమ్మయ్య —తృప్తిగా వెనక్కు జారగిలబడ్డాడు శేఖర్.

3 3 3

"నీకు తెలియదు సుమిత్రా! ఒకటికాదు, రెండుగాదు. ఆర్నెల్లు స్టడీచేశాను. ఇంకా అందులో అర్థంకాని విషయమంటూ లేవు. అసలు తన స్వభావమే అంత. డబ్బు, హోదా తప్ప మరొకటి తెలియదు. నేను నాన్నకు చెప్పేస్తాను, ఇహ అక్కడకు వెళ్ళదల్చుకోలేదని. జీవితంలో పొరపాటున ఒక పొరబాటు చేసినంతమాత్రాన దిద్దుకోవటానికి వీలులేదా ఏమిటి?-నేను నిజంగా నిశ్చయం చేసుకున్నాను. ఇహ వెళ్ళను. చెప్పకుండా వచ్చేశాను. కాబట్టి అతనిక్కడికి రాడు" స్నేహితురాలి చేతుల్లో మొహం దాచుకొని బాధగా, ఆవేశంగా అంది అరవింద.

"మరి మీ నాన్న యేమన్నారు?" గంటనుంచీ మాట్లాడుతున్న స్నేహితురాలివంక అర్థంగానట్లు చూస్తూ అంది సుమిత్ర హాయిగా, లక్షణంగా అన్నీ వున్న భర్త దొరికేగా సుఖపడలేని అరవింద తనదగ్గర వుద్యోగంచేసి

సుఖపడగలదా? ఏ కారణాలవల్ల తనీ నిశ్చయానికి వచ్చానని చెప్పిందో అరవింద, ఆ కారణాలు అంతగా లెక్క పెట్టవలసినవిగా కన్పించలేదు సుమిత్రకు.

"నాన్న యేమంటారు! తెలుసుగా! నామాట కాదనరని. అతన్ని క్యాంపునుంచి రాని ఉత్తరం రాస్తానన్నారు. డబ్బుతోను, హోదాతోను తనలాగా అందరూ తృప్తిపడరని అతనికి తెలిసిరావాలి" మొహం పైకెత్తుతూ అంది అరవింద.

"సరే- కానీ మరి పోస్టు అయితే ఖాళీ వుందనుకో; అయినా యీ వెల్‌ఫేర్ బోర్డు నీలాటి సుకుమారికి పనికి రాదని నా ఉద్దేశ్యం-నీ కివ్వబోయే పోస్టుకి నీకు జీపు అదీ యిస్తారు. నువ్వు వూళ్ళన్నీ తిరగాలి. మరి తిరగ్గలవా?"

"ఎందుకు తిరగలేను? నేను మటుకు నీలా కానా!" స్నేహితురాలి కళ్ళలోకి చూస్తూ అంది అరవింద.

"ఎలా అవుతావు? నేనే నువ్వయితే హాయిగా శేఖర్ చెప్పినట్లు విని యింటోనే వుండేదానిని" నవ్వుతూ అంది సుమిత్ర. అరవింద మొహం తిప్పేసుకుంది. "సుమిత్రకి తను అర్థంగాలేదు. శేఖరం ఒక్క పేకాటవద్దన్నాడనే కోపంతో తను వచ్చేసింది అనుకుంటూాంది సుమిత్ర. అంతే. తనెవ్వరికీ అర్థంగాదు. అది తన దురదృష్టం, టీ తీసుకురావటానికి వెళ్ళిపోయిన సుమిత్రవేపు చూస్తూ అనుకుంది అరవింద.

మొత్తానికి ఖాళీగాఉన్న ఆ ఉద్యోగం తనకిప్పించేటట్లుచేస్తానని సుమిత్రచేత వాగ్దానం చేయించుకునిగాని అర

వింద యివతలకు రాలేదు. ఇంటికొచ్చేసిం తర్వాత జరిగిం దంతా రాధకు వుత్తరం రాస్తూ కూర్చుండిపోయింది. ఉత్తరం ముగింపులో యీ సంబంధం వదులుకున్నా- స్నేహితులుగా తమిద్దరూ ఎప్పటికీ ఉత్తరాలు రాసుకుంటూ ఉండటం తన కిష్టమని వ్రాస్తోంది అరవింద. చిరునవ్వుతో చిలిపిగా వుండే రాధంటే అరవిందకి యిష్టం యేర్పడింది. ఉత్తరం అంటిస్తుం డగా "అరవిందా! ఎక్కడున్నావే!" వంట ఇంట్లోంచి బామ్మకంఠం ఖంగారుగా వినిపించటంతో చేతిలో కవర్ని టేబిల్ మీద పడేసిన అరవింద ఆదుర్దాగా ఇవతలకువచ్చింది. యేమయింది? అసలే అనారోగ్యం మనిషి- వద్దంటే వినిపిం చుకోకుండా అడ్డమైన చాకిరీ చేస్తుంటుంది.

"చూడు, చూడు! అతనొచ్చాడు. ఇదేమిటి? క్యాం పులో ఉన్నాడన్నావుగా- ఒరే వెంకా! ముందు ఆ గిన్నెలు తోమి యిలా జోర్లించు, చూడు సుబ్బులూ! వేడినీళ్ళకాగు క్రింద నిప్పువెయ్యి. చూడమ్మా అరవిందా! నువ్వు కొంచెం కాఫీచేసి అతనికివ్వు" అనుకోకుండా వచ్చిన శేఖ రాన్ని చూసి ఆవిడ ఖంగారు పడుతోంది. వచ్చినప్పటినుంచీ అరవింద మాటలు వింటూనేవుంది. మంచివాడేగాని, కొం చెం కోపిష్ఠికూడా నయ్యో. అయినా మగవాళ్ళకి ఆ మాత్రం కోపం లేకపోతే అందం యేముంటుంది? ఆయన బతికుండగా "అదేమిటి కొయ్యబొమ్మలా అలా చూస్తూ నిలబడ్డావు—నా మొహాన కోతులాడటం లేదుగాని, మీ నాన్న యింకో అరగంటకి కాని రాడు. చూడు, మంచినీళ్ళ

కావాలో ఏమిటో!"

గుమ్మాన్ని చేత్తో పట్టుకుని అలాగే నిలబడిపోయిన మనమరాలివంక చూస్తూ ముందలించింది శాస్త్రిగారు.

శేఖరం వచ్చాడు! 'వచ్చాడా?' అరవింద గుండె ఒక్క-క్షణం ఆగిపోయి, రెట్టింపు వేగంతో కొట్టుకోవడం మొదలు పెట్టింది. యెందుకొచ్చినట్లు? క్యాంప్ యింకా వుందిగా! తానిక్క-డకు వచ్చేసినట్టు శంభు వుత్తరం వ్రాశాడా? లేకపోతే అన్నీ తనకిష్టంలేని పనులు చేస్తున్నానని నాన్నతో ఫిర్యాదు చేయడానికా? కాని, ఏం జరుగుతుందో చూడాం! తనేనా జవాబు చెప్పలేంది. అరవింద లోపలికివచ్చి కాఫీ కలపటంలో నిమగ్నరాలయింది. మడికట్టుకున్న శాస్త్రి గారే మంచినీళ్ళు తీసుకుని కుశలప్రశ్నలు వెయ్యటానికి వెళ్ళింది.

ఏదో అవుతుంది! ఏదో జరుగుతుంది! దానికి తను ధైర్యంగా నిలబడాలి, అని తన్నితను సిద్ధపరచుకుని ఒళ్ళంతా కళ్ళుచేసుకుని ఆ క్షణం కోసం చూస్తున్న అరవింద రాత్రి 10 గంటలు దాటినా యేం జరగలేదు. 'నాన్న అంతేకంటే-తను చెప్పిన పన్నీ మర్చిపోయినట్లున్నాడు—పండక్కి-వచ్చిన అల్లుడిలా మాట్లాడుతున్నారు. కావాలని క్యాంప్ కేన్సిల్ చేసుకున్నాననీ బాంబాయి పిన్నిని చూడటానికి అరవిందని కూడా తనతో తీసుకువెళ్ళాలి కాబట్టి యిటు వచ్చాననీ చెప్తున్నాడు. అంతా నటన' అనుకుంది తలుపు పక్క-న నిలబడి వక్క-లు కత్తిరిస్తున్న అరవింద.

వద్దంటున్నా వినకుండా లేనిపోని హడావిడి చేసి గదంతా అరగంటలో అలంకరించింది బామ్మ. తను విసుక్కుంటున్నా వినకుండా పెద్ద సన్నజాజి పూలదండ తెచ్చి తల్లో తురిమింది. అరవింద కెందుకో ఏడుపొస్తున్నంత పనైంది. పోట్లాడటానికి సిద్ధంగా వెడుతున్నవాళ్ళు యిలా అలకరించుకోవటం యేం బాగుంటుంది? అయినా తప్పదు. బామ్మది మొండిపట్టు—తనతో చెప్పకుండా వచ్చేసినందుకు శేఖర్ కి సంజాయిషీ చెప్పుకోవాలి. తనూ అదీ సిద్ధంచేసుకునే వుంచుకుంది. యింక భయం దేనికి? తన మాటలకి అతని మొహం యెర్రబడ్తుంది. తనను నొప్పించే మాటలు చదువుకున్నావని, నోరున్నమ్మాయని యెన్నయినా అనవచ్చు. వాటికికూడా తను జవాబు చెప్పగలదు. అహంకారం యెవరిలో తనివాళ నిరూపించబోతోంది. ఆ క్షణం యెంత త్వరగా వస్తే అంత బాగుండు.

అరవింద యెదురుచూస్తున్న క్షణం రానే వచ్చింది. అంతా నిద్రపోయారు. రోజూ రాత్రి పదకొండు గంటల దాకా గీత చదువుకునే బామ్మ యీ రోజు అలిసిపోవటం కాబోలు త్వరగా పడుకుంది. నాన్నగూడా నిద్రపోయినట్టే వుంది, కదలికలేదు. మంచినీళ్ళు తీసుకొని అరవింద మెల్లిగా గదిలోకి అడుగుపెట్టింది. గదిలో శేఖరం కిటికీ రెక్కమీద చేయి ఆన్చి బైటికి వెన్నెల్లోకి చూస్తున్నాడు. తన అడుగుల చప్పుడు అతన్ని యీ లోకంలోకి తీసుకురానందుకు అరవిందకు కోపం వచ్చింది. తనకేం భయంలేదు. తనే ముందు మాట్లాడుతుంది.

"క్యాంప్ ఎందుకు కేన్సిల్ చేసుకున్నావు !"

పులిక్కిపడ్డ శేఖరం వెనక్కి తిరిగి క్షణంసేపు అరవింద వైపు పరిశీలనగా చూశాడు. అదేమిటి! అతని కళ్ళు నవ్వుతూ వున్నాయి! కోపంతో లేవేం! ఆ కనుబొమలు సంతోషంతో వున్నప్పుడులా ఉన్నాయిగానీ—ముడుచుకుని దగ్గరగా లేవేం! యిదేమిటి? తనతో అతను పోట్లాటకి రాలేదా? అవునవును—అతను మొదుకు నవ్వుతోంది తనకు తెలుసు—తను తయారైన విధానాన్ని గురించి కావచ్చు. లేక నువ్వే ముందు మాట్లాడావు అనే గొప్పతనం చూపించుకున్నట్లు కావచ్చు.

"అరవిందా!" దగ్గరగా వచ్చిన శేఖరం అరవిందని విడిపించుకోటానికి వీలులేదన్నంత దగ్గరగా లాక్కున్నాడు. ఏదో చెప్పబోయిన అరవిందని అతను మాట్లాడనీయలేదు. చెప్తున్నాడు. "క్యాంప్‌నుంచి యింటికి రాగానే నువ్వు లేవని శంభు చెప్పేసరికి ఎంత నీళ్ళు కారిపోయానో తెలుసా! అసలు నేనలా వూహించుకోనేలేదు రాధకూడా వెళ్ళిపోయిందని తెలిసింది. క్షణం తోచలేదు. ఎప్పుడూ లేంది ఆ ఇల్లు నాకు మొదటిసారిగా నిర్జీవంగా తోచింది. ఎందుకు వచ్చేశావు? నామీద కోపం! అవునా? మరి ఈ రోజు రాత్రి నీకోసం నేనెంతసేపు ఎదురుచూశానో నీకు తెలియదు. కోపం వస్తే దగ్గరగా వచ్చి దండించాలి. చేసిన తప్పుకి శిక్ష విధించాలి. కానీ యిలా దూరంగా పారిపోయి వస్తారా! అబ్బ! ఇంక అసలు నువ్వు జీవితంలో మళ్ళీ కళ్ళకి కనిపిస్తావా అనిపించింది."

తన భుజంమీద తల ఆన్చుకున్న అరవిందని మరింత దగ్గరగా తీసుకుంటూ అన్నాడు శేఖర్. ఆశించని యీ ప్రసంగంతో అరవింద అయోమయంలో పడిపోయింది. తను వూహించుకుందేమిటి? జరుగుతుందేమిటి! యేమిటి? ఆ కంఠంలోని ఆర్ద్రత ఛీ-ఛీ- తనుమారిపోతోంది. తను కరిగి పోగూడదు.

“పేకాట వద్దని ఆరోజున చాలా కటువుగా చెప్పాను గదూ! దానికి మంచి శిక్షే వేశావుగా! పేకాట ఎందుకిష్టంలేదో చెప్పనా?” శేఖర్ తండ్రిమూలంగా తన తల్లి పడిన బాధలన్నీ చెప్పసాగాడు. చివరికి వ్యసనాల పుట్టఅయిన తన భర్తని భరించలేక తల్లి కృశించటం వర్ణిస్తూంటే అరవింద కళ్ళలో నీళ్ళు తిరిగాయి.

‘ఇదా శేఖరంలోవున్న అసలుబాధ! మరి తనకెందుకు చెప్పలేదు.?’’ శేఖరం యింకా చాలా చెప్తున్నాడు. కాని అరవిందకి అవేమీ వినిపించడంలేదు. ఏదో బాధ రాబోయి ఆగిపోయింది. తన కిప్పుడు శేఖరం అర్థం అయ్యాడు. ఎంత ప్రశాంతంగా వుంది! తన చెవి దగ్గరగా అతని చేతికున్న గడియారం టిక్ టిక్ మనే చప్పుడు ఎంత మధురంగా ఉంది! నిట్టూర్పు విడుస్తూ అనుకుంది అరవింద.

“అమ్మ బాధను అర్థం చేసుకున్నా—గంభీరుడైన నాన్నని వేలుపెట్టి చూపగల ధైర్యం లేకపోయింది. అర్థం చేసుకున్న బాధని అనుభవిస్తూ అమ్మను యెలా వొదా

ర్చాలో కూడా తెలియదు. అదో పీడకలగా అనిపిస్తుంది అరవిందా! అమ్మ పోయింది. నాకి ప్రపంచమే శూన్యం అయిపోయినట్లు తోచింది. నాన్నకు భయపడ్డ బంధువులు మా ఛాయలకికూడా వచ్చేవారు కాదు. చిటుదట్నుంచీ అన్నీ వున్నా, అలా ఏకాకిగా జీవితానికి అలవాటు పడిపోయాను. ఆ తరువాత నాలుగు సంవత్సరాల క్రితం నాన్న పోయారు. అమ్మ పోయిన తరువాతకూడా ఆయనమారలేదు. పైగా యెక్కువయింది. నాన్నతో ఇన్ని బాధలు పడ్డ అమ్మ నన్ను మాటన్నిటికీదూరంగా పెంచింది. చెప్పు! నిన్నడంలో ఏమైనా తప్పుందా! కటువుగా చెప్పాను. నాకిష్టంలేని పనిని చేసిన వాళ్ళని అందరిలాగే నిన్నూ అనుకున్నాను. నీకు ప్రత్యేకత చూపించలేదు. దానికి నేను చాలా బాధపడు న్నాను. క్షమాపణకూడా కోరుకుంటున్నాను, సరేనా?"

భుజంమీద తలానుచ్చుకున్న భార్యని తనవైపు తిప్పు కుంటూ అన్నాడు శేఖరం.

"నాకిదంతా తెలియదే. మీ కిష్టంలేని వాటిని యెదుటివాళ్ళు తప్పనిసరిగా అలవరచుకోవాలని నిరంకుశంగా ఆలోచిస్తారనుకున్నాను. మీ కేవిటయిష్టమో నా కెప్పుడయినా చెప్పారా! ఈ దీన్నిగురించి యింత బాధపడిం తర్వాత చెప్పారుగాని..."

"అసలిదంతా నీతో చెప్పాల్సివస్తుందని అనుకోలేదు. ముందుగా ఏమని చెప్పమంటావు? నాన్న బాదరని, లేక అమ్మ బాధపడిందనా? యివన్నీ చెప్తే నువ్వు నన్ను చులక

వగా చూస్తావనుకోలేదు. నీ దృష్టి అందరిలాగే డబ్బు, గౌరవం, నగలు వీటిమీద వుందనుకున్నాను. కానీ అర్నెల్లలో నిన్ను చాలా బాగా పరీక్ష చేసింతర్వాత కాని నువ్వు వీటన్నిటికీ అతీతురాలవని తెలియలేదు. క్యాంప్‌కు వెళ్ళానన్న మాటేకాని క్షణం తోచలేదు. యెటు చూసినా నువ్వే జ్ఞాపకం వచ్చావు. పారిపోయి వచ్చేశాను" అరవిందని మరోసారి లాక్కుంటూ అన్నాడు శేఖర్.

"పోనీ యిదంటే యింతకథ వుందనుకుందాం. మరి ఆరోజు క్లబ్‌కు వెళితే యెందుకు అలా గొడవ చేశారు?" అమ్మయ్య! కనీసం ఒక్కటయినా అడగ్గలిగాను—అనుకుంది అరవింద మనసులో.

"క్లబ్‌కా! యెప్పుడు?" అర్థంకానట్లు చూశాడు.

"అదే! ఆరోజున సుశీలతో వెళ్ళిన రోజున."

"ఓ అదా-నేను విసుక్కుంది, కోప్పడింది క్లబ్‌కు వెళ్ళావని కాదు, సుశీలతో కలిసి వెళ్ళావని. సుశీల విషయం నీకు తెలియదు. ఆ అమ్మాయితో నువ్వు కలసి తిరగటం నా కిష్టంలేదు. ఒక్క సుశీలేకాదు, దాదాపు వాళ్ళంతా అంతే! సంస్కారం పేరిట, నాగరికత పేరిట, వాళ్ళు చేసే పనులు నాకుచాలా అసహ్యం. లోతుగా తరచిచూస్తే నువ్వూ అసహ్యించుకుంటావు" అరవింద చేతి గాజుల్ని సవరిస్తూ అన్నాడు శేఖర్.

"అన్నీ మీరు మనసులో అనుకుంటే నాకెలా తెలుస్తుంది? నేనేమో మిమ్మల్ని మరోదృష్టితో చూస్తున్నాను."

"ఏ దృష్టితో?" అరవింద కళ్ళలోకి ఆసక్తిగా చూస్తూ అడిగాడు శేఖర్.

"మీ కసలు ఆప్యాయత, అంతఃకరణ అంటే ఏమిటో తెలియదనుకున్నాను. ఆరోజు రాత్రి నేను నిద్రపోలేదు. పిలవకుండా వస్తే మీ అహంకారం మరింత పెరుగుతుందను కున్నాను. కానీ మీరు పిలవలేదు. పిలిస్తే బాగుండేది. నే నంత బాధపడేదాన్ని కాదు. నా విరక్తి ఎంతవరకు వచ్చే సిందో తెలుసా! ఇక మీ మొహంకూడా చూడకూడ దనిపించింది. ఆరోజు సుమిత్ర దగ్గరకు వెళ్ళి ఉద్యోగానికి అప్లికేషన్ కూడా యిచ్చివచ్చాను. ఈరోజు యిలా అనుకో కుండా మీరు రాకుండా వున్నట్లయితే మరోవిధంగా జరిగి వుండేది. నేను వూహించింది వేరు. మీరు క్యాంప్ నుంచి తిరిగివచ్చి నేను లేనని చెప్పకుండా వెళ్ళిపోయినందుకు ఆగ్ర హంపొందుతూ నాన్నపేర ఉత్తరం రాస్తారనుకున్నాను. అప్పటికి నేను యిక్కడ ఉద్యోగంలోకూడా చేరిపోయి వుండేదాన్ని. ఇదంతా వివరంగా చెపుతూ మీరు ఉత్తరం రాసేదాన్ని. కాని మీరు అనుకోకుండా వచ్చేశారు. నేను సిద్ధంగాలేని పరిస్థితుల్లోకి లాక్కుపోయారు. ఎంత అమూల్య క్షణాలివి."

"అరవింద!" శేఖరు అస్పష్టంగా బాధగా అన్నాడు. "నువ్వు దీనికి యిపుడు బాధపడుతున్నావా?"

"లేదు, లేదు! సంతోషిస్తున్నాను. కరుణామయుడైన భగవంతుడికి చేతులెత్తి నమస్కరిస్తున్నాను. నిజంగా మీరు యీరోజు రాకపోతే నేను ముందుముందు చాలా బాధపడే దాన్నేమో! మీ కిష్టంలేని పనులు నేను చేయ్యను. ఒకవేళ చేస్తే—మీరిలా నన్ను దగ్గరగా తీసుకుని ఆప్యాయంగా

వద్దని చెప్పించండి. అంతేకాని... అంతేకాని—నా అభిమానాన్ని రెచ్చగొట్టవద్దు" శేఖరు గుండెల్లో తల దాచుకుంటూ అంది అరవింద. తనని చిన్నపిల్లలా అల్లుకుపోయిన అరవింద జుట్టు నిమురుతూ ఆప్యాయంగా అలాగే వుండిపోయాడు శేఖర్.

* * *

తెల్లవారిపోయింది. అంతా చక్కబడిపోయింది. అరవిందని తనవెంట తీసుకు పోదలచానన్నాడు శేఖరం. తండ్రి అనుమానంగా కూతురువైపు చూశాడు—అంతవరకూ తనవైపు చూస్తున్న అరవింద తలదించుకుని చిరునవ్వుతో అక్కడ్నుంచి లేచి వెళ్ళిపోయింది. తృప్తితో నిట్టూర్పు విడిచిన తండ్రి శేఖరంతో యిలా అన్నాడు.

"అరవింద కేమీ తెలియదు. అంతా చిన్నపిల్ల మనస్తత్వం. అంతలో అలుగుతుంది. మళ్ళీ అంతలోనే ప్రసన్నం అవుతుంది. మరి నీకెలా వుందో! ఏదయినా నువ్వు దూరం క్యాంప్ వెళ్లాల్సి వచ్చినప్పుడు యిక్కడకు పంపేస్తే మంచిది. ఒక్కతే వుండి, లేనిపోని ఆలోచనలన్నీ ఆలోచించుకుంటూ కూర్చుంటుంది" కళ్ళజోడుతీసి టేబిల్ మీద పెడ్తూ అన్నారు ఆయన.

అంతవరకూ పేపరు చదువుతున్నట్టున్న శేఖరం పేపరు మడిచేసి 'ఏం ఫర్వాలేదు, మీరా బెంగేం వద్దు. నేను దూరం వెళ్ళాల్సివస్తేనాతో వెంట తీసుకువెళ్తాను. అరవింద భార్యగా దొరకడం నా అదృష్టం అనుకుంటున్నాను."

మామగారివంక చిరునవ్వుతో చూస్తూ అన్నాడు

శేఖర్. ఆ సాయంత్రం-కొత్తబట్టలతో, కాళ్ళకి పసుపుతో, తలనిండా పూలతో, మెరుస్తున్న కళ్ళతో, చిరునవ్వులు ఒలకబోస్తూ నేను వెడుతున్నానని చెప్పటానికి వచ్చిన అరవిందని చూసి సుమిత్ర తెల్లబోయింది. చేతుల్లో కాగితాల్ని అలాగే వదిలేసి నోరు తెరిచి చూస్తూ వుండిపోయింది.

"ఆశ్చర్యంగా అనిపిస్తోంది కదూ! అవును, నాకూ అలాగే అనిపిస్తోంది. రాత్రి ఆయన వచ్చారు. నేను చాలా అపార్థం చేసుకున్నాను సుమిత్రా. అంతా చక్కబడింది. పోన్లే, అన్నీ ఉన్న నా కెందుకు ఉద్యోగం! ఉద్యోగాలు లేక బాధపడుతున్న వారికి ఛాన్సు" సుమిత్ర ప్రక్కన కూర్చుంటూ అంది అరవింద.

'ఏం ఆడవాళ్ళు! ఇంకా నయం-చచ్చిచెడీ ఉద్యోగం యిప్పించాను కాదు. వదిలేసి చక్కాబోతే. నయమే పరువైనా నిల్చింది' అనుకుంది సుమిత్ర.